

MỤC LỤC

- 6 Lời giới thiệu
- 10 Thuở ban đầu**
  - 12 BẢNG CHÚ GIẢI
  - 14 Những nhà phát minh
  - 16 Buổi đầu điện ảnh
  - 18 Phim câm
  - 20 Tiểu sử: D. W. Griffith
  - 22 Âm thanh xuất hiện
- 24 Thể loại**
  - 26 BẢNG CHÚ GIẢI
  - 28 Viễn Tây
  - 30 HÀi lãng mạn
  - 32 Khoa học giả tưởng
  - 34 Kinh dị
  - 36 Tiểu sử: Wes Craven
  - 38 Nhạc kịch
  - 40 Phim xã hội đen
  - 42 Tài liệu
  - 44 Hoạt hình
- 46 Các đạo diễn**
  - 48 BẢNG CHÚ GIẢI
  - 50 Charlie Chaplin
  - 52 Stanley Kubrick
  - 54 Tiểu sử: Alfred Hitchcock
  - 56 Satyajit Ray
  - 58 Ingmar Bergman
  - 60 Agnès Varda
  - 62 Andrzej Wajda
  - 64 Pedro Almodóvar
  - 66 Steven Spielberg
  - 68 Abbas Kiarostami
- 70 Ngôi sao điện ảnh**
  - 72 BẢNG CHÚ GIẢI
  - 74 Mary Pickford
  - 76 Cary Grant
  - 78 Tiểu sử: Marlene Dietrich
  - 80 Toshiro Mifune
  - 82 Marilyn Monroe
  - 84 Robert De Niro
  - 86 Shah Rukh Khan
  - 88 Catherine Deneuve
- 90 Trào lưu điện ảnh**
  - 92 BẢNG CHÚ GIẢI
  - 94 Chủ nghĩa Biểu hiện Đức
  - 96 Lí thuyết dựng phim Liên Xô
  - 98 Hollywood trước kiểm duyệt
  - 100 Phim đen
  - 102 Tân Hiện Thực Ý
  - 104 Kỉ nguyên Vàng Nhật Bản
  - 106 Làn Sóng Mới Pháp
  - 108 Tân Hollywood
  - 110 Tiểu sử: Quentin Tarantino
- 112 Công nghiệp điện ảnh**
  - 114 BẢNG CHÚ GIẢI
  - 116 Hệ thống hãng phim
  - 118 Điện ảnh độc lập
  - 120 Liên hoan phim
  - 122 Phê bình phim
  - 124 Giải thưởng
  - 126 Tiểu sử: George Lucas
  - 128 Màn ảnh rộng và xa hơn
  - 130 Làm phim kĩ thuật số
  - 132 Video gia đình
- 134 Bên kia màn ảnh**
  - 136 BẢNG CHÚ GIẢI
  - 138 Điện ảnh nghệ thuật
  - 140 Điện ảnh nữ quyền
  - 142 Điện ảnh Queer Mới
  - 144 Điện ảnh thử nghiệm
  - 146 Tiểu sử: Maya Deren
  - 148 Điện ảnh dân tộc học
  - 150 Phim thiêng
- 152 Phụ lục**
  - 154 Nguồn trích dẫn
  - 156 Đội ngũ biên soạn
  - 158 Bảng tra cứu
  - 160 Lời cảm ơn

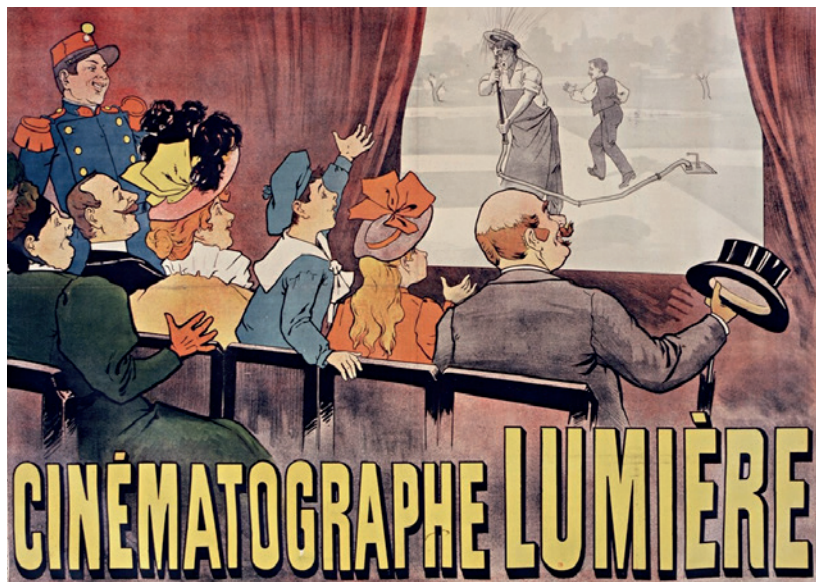
LỜI GIỚI THIỆU

Pamela Hutchinson

Điện ảnh là một ngành còn non trẻ và đang phát triển không ngừng. Khi anh em nhà Lumière lần đầu tiên trình diễn phát minh của mình với công chúng vào ngày 28 tháng 12 năm 1895 ở Paris, họ biết các hình ảnh chuyển động mới lạ này tạo ra sự thích thú, nhưng vẫn e sợ rằng nó không có tương lai. Vài tháng sau, một phụ nữ tên Alice Guy-Blaché quay bộ phim đầu tiên có cốt truyện là *Nàng tiên bấp cỏi*. Giờ đây, chúng ta biết rằng, đó chính là tương lai.

Dù là bom tấn Hollywood hay phim tài liệu nghiệp dư, hoạt hình đầy màu sắc hay tác phẩm mang tính xã hội, phim ảnh vẫn là công cụ mạnh mẽ bậc nhất để kể các câu chuyện. Tương tự, quyển sách này cũng kể chuyện. Chúng tôi kể về cách một số nhà làm phim đã tụ họp để định hình ngành công nghiệp này như thế nào, bao gồm sự ra đời của Hollywood và Bollywood sơ khai vào thập niên 1910, cũng như nhiều người khác đã chống lại sự ràng buộc của các tập

Anh em nhà Lumière đã gọi nó là “phát minh không có tương lai” nhưng hình ảnh chuyển động đã chứng minh mình là trung tâm của thế kỉ 20 và 21, dù là tạo ra thế giới hư cấu hay ghi nhận hiện thực.

đoàn ra sao, kể tục tình thần tiên phong từ những buổi ban đầu. Chúng tôi sẽ kể về công việc của những đạo diễn phim tài giỏi và có ảnh hưởng nhất, tất nhiên là cả các ngôi sao điện ảnh – mang tầm biểu tượng như Marilyn Monroe và Shah Rukh Khan – những người đã định nghĩa cả một thời đại hoặc các thể loại chính như nhạc kịch hay Viễn Tây, vốn phát triển cùng với dòng chảy điện ảnh.

Giữa thế kỉ 20, phim thương mại lung lay bởi sự trỗi dậy của truyền hình và các thách thức pháp lí đối với thực tiễn của ngành công nghiệp này. Từ đó, câu chuyện điện ảnh bị rung chuyển bởi các biến động, với các tổ chức và cá nhân đã tái sinh điện ảnh cho chính thế hệ mình, từ các nhà Hiện thực Chủ nghĩa Ý những năm 1940 đến trào lưu Điện ảnh Queer Mới thập niên 1990. Các tiến bộ công nghệ vào cuối thế kỉ 20 và đầu thế kỉ 21 đã tạo ra các nền tảng mới, từ bước nhảy vọt của hiệu ứng đặc biệt và công nghệ điện ảnh đến hình dung mới về chính trải nghiệm điện ảnh. Có phải chúng ta sẽ sớm xem phim một mình, chìm đắm trong các bộ kính thực tế ảo riêng biệt, hơn là tụ tập tại rạp chiếu bóng?

Đây là quyển sách giúp bạn khám phá khung cảnh đầy biến động này. Chúng ta sẽ khởi hành chuyến đi ở giai đoạn ban đầu là những ngày khai phá thuộc thời kì phim câm, đi qua các khoảnh khắc sáng tạo đã ảnh hưởng sâu sắc đến những bộ phim bạn xem ngày nay.

Từ các máy quay phim đầu tiên đến mô phỏng hình ảnh bằng máy tính và rạp phim 4D, các tiến bộ công nghệ đã định hướng cách chúng ta sản xuất và thưởng thức phim ảnh.

Ngôi sao người Ý Marcello Mastroianni vào vai một đạo diễn sâu não trong 8 ½ (1963), bộ phim hài sáng tạo thắng giải Oscar của Federico Fellini. Đây là ví dụ kinh điển về một bộ phim thể hiện tình yêu với chính ngành điện ảnh cũng như màn kết hợp giữa ngôi sao nổi tiếng và đạo diễn ở tầm tác giả.

Bạn sẽ được giới thiệu các ngôi sao và đạo diễn đã tác động đến điện ảnh toàn cầu, những thể loại phim chính, và những người đã đổi mới nghệ thuật điện ảnh bằng cách tái tạo nó hết lần này đến lần khác.

Chúng ta sẽ xem qua vài cảnh hậu trường ở khía cạnh thương mại của điện ảnh, nơi các quyết định được thực thi, danh tiếng được tạo dựng cũng như mất đi. Bạn cũng sẽ được khuyến khích đi chệch khỏi con đường chính, mạo hiểm tiến vào vùng đất của các thử nghiệm vốn chẳng mấy khi công chiếu tại cụm rạp địa phương.

Thật khó hình dung điện ảnh hiện đại mà thiếu đi Hollywood, thảm đỏ, phim bom tấn và các ngôi sao, thế nhưng thế giới phim ảnh còn nhiều điều hơn thế. Từ lúc điện ảnh trở thành ngành kinh doanh, việc phim nào được chiếu rộng rãi và ai thực hiện nó được quyết định bởi lợi ích tài chính và gu phim của một nhóm nhỏ. Dù rằng những cái tên lớn nhất trong ngành sẽ xuất hiện trong các trang sách, chúng tôi mong bạn bước ra khỏi dòng chảy chính thống để gặp gỡ những người đã dùng phim ảnh để bắt lấy hiện thực của riêng họ hoặc thể hiện quan điểm chủ quan về thế giới – những tiếng nói tách biệt và độc đáo nhưng không tạo ra các giao dịch triệu đô ở Los Angeles.

Quyển sách này có lẽ khó bao hàm hết mọi khía cạnh trong thế giới điện ảnh, nhưng chúng tôi mong rằng bạn sẽ nhận được các định hướng hữu ích – bạn có thể tra cứu các bộ phim và nhà làm

Điện ảnh có thể giới thiệu các thế giới và con người tưởng tượng, như trong bộ phim **Thế thân** (2009) do James Cameron đạo diễn.

phim yêu thích rồi tìm thấy những tác phẩm đã truyền cảm hứng cho họ, và ngược lại, các tác phẩm họ đã truyền cảm hứng. Mỗi chương chủ đề cũng bao gồm một bảng chú giải các thuật ngữ quan trọng, phần tiểu sử của một nhân vật chủ chốt, mang đến kiến thức cơ bản cần thiết giúp bạn đào sâu hơn về phim ảnh. Hành trình này sẽ đưa bạn đến nhiều lục địa và khu vực khác nhau, tiếp cận các bộ phim không kể chuyện theo cách thông thường hoặc thậm chí không hề kể chuyện. Màn ảnh rộng mang đến cơ hội để mở rộng chân trời của bạn.

Tôi vẫn nhớ những bước chân đầu tiên trên con đường trở thành tín đồ phim ảnh. *Những kì vọng lớn lao* (1946) là bộ phim đầu tiên khiến tôi nhận ra điện ảnh không chỉ là các chuyện kịch tính được ghi hình. Đó cũng là phim nghệ thuật đầu tiên thuộc trào lưu Làn Sóng Mới Pháp chiếu theo định dạng vé kép mà tôi thường thức ở tuổi thiếu niên. Tôi xem nó trên truyền hình khi vẫn là đứa trẻ mê sách. Phim âm đầu tiên thì thuộc thể loại giật gân *Con chó xứ Andalou* (1929), tôi xem thuở sinh viên. Các tác giả của quyển sách này, những chuyên gia và cây bút điện ảnh giỏi giang, cũng sắp sửa chia sẻ con đường của họ với bạn. Đọc về những bộ phim chúng ta yêu thích dẫn đến nhiều khám phá hơn, và cuối cùng tất cả trở thành những nhà du hành can đảm trên hành trình điện ảnh xuyên không-thời gian.

Hành trình của riêng bạn cũng bắt đầu từ đây. Quyển sách này chính là tấm bản đồ.